

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy evre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARS

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

HIRDETESEK

□ centiméterenként - 4 fillér
 Nyitléri közlemények garment
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetőik és a velünk
 összeköttetésben levő hird. irodák
 arányában részvesztnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. KERSEK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.

SZERKESZTÉSÉRT A FŐSZERKESZTŐ FELELŐS.

FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetések, előfizetések s a rekláméleket a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA r. t.

Feltámadunk!

A temetők sírbalmainak jelszava, mely először husvét-reggelén szállt föl a megsemmisülést hirdető világ fölébe egy sírboltból, mely megnyitott és a letört, de új életre kelt Krisztus volt kénytelen kibocsájtani. S a feltámadt Krisztus az enyészet helye fölé emelkedett, mintegy világot letipró hadvezér, mert győzött, legyőzte az élet tirannus urát: a halált. Krisztus az élet lett, a halál halála.

Ily husvétreggelünk még sohasem volt! Mintha csak újra fölvette volna az enyészet, a halál a küzdelmet elvesztett jogaiért, pusztít, rombol, zuz, tör az élet alkotásaiban és magán az életen, az emberen. A feltámadás ünnepe sirdombokat látunk, melyek nemcsak szeretteink ezreit, hanem az igazságot, az életet látszanak eltakarni örökre. És mi kezdünk bizalmatlanokodni, kétségbeesni, mint a gyáva apostolok a gyöngye ellenségeitől meggyötört Krisztusban, a letiport igazság győzelmében?

„Ég és föld elmúlnak, de az én szavaim el nem múlnak.“ — Krisztus kijelentése. Tehát jelszavának: Feltámadunk! — mindenkor és mindenben érvényt kell szereznie. E szomorú husvét teketén tornyosuló felhőt a jelszó harsonájának, mint a zúgó szélnek kell szétszórnia és megnyitnia a remény kék egét.

A feltámadást hirdeti Krisztus után az egész természet és a holt természet és a pusztító tél után a rügyfakasztó tavaszban támad fel. Minden a feltámadásban bizik! Csak te vagy magyar hazám az örök enyészet! Csak mi reménytelenedünk el, hogy nem lesz feltámadásunk!

Hiszen egy feltámadásunk e szomorú időkben is történt már! Az a nem törődöm, hazáját pénzért is eladó magyar nép, aki a renyhesség, tespedés sírboltjába volt már bezárva, már is feltámadt a hazáért pezsgő, tetterős életre! Feltámadtunk, mert csak most érezzük, hogy vagyunk és élünk nem mint szolgák, hanem önálló magyar nép, kinek barátságát, támogatását keresni, élvezni kell másoknak is, ha élni, lenni akarnak.

Ez a feltámadás növelje önbizalmunkat, reményünket, igazságunk feltámadásában, győzelmében is! Bukásaink meg ne ingassanak, mert gyáva, hűtlen apostolai leszünk hazánknak!

Bukása, kálváriája Krisztusnak is volt. Hányszor bukott el a kálváriára haladó Krisztus. S az utolsó állomáson, a kálvária hegytetőn a fölszegezett

Krisztus előtt elesni vélték és elbukni az igazságot és csalódtak. Ezeket kellett Krisztusnak szenvednie és így győznie és benneni dicsőségébe!

Magyar nép! Ami eddigi utunk is kálvária volt. Nekünk is voltak kálvária-állomásaink; Szerbia, Przemysl szivettépő kálváriajelenetek, ahol sirtunk, könnyeztünk szegény vérral borított hazánkban. Sirtunk szabad, hisz Krisztus anyja is sirt, de kétségbeesünk nem szabad.

Minekünk még édesen csalódnunk sem szabad, mert mi vagyunk és a mi szent ügyünk a szenvedő Krisztus mása. Krisztust legyűrték ellenségei, de tudatában volt mindig győzelmének, minket is tiporhatnak elleneink, de bizalmunkat, hogy győzni fogunk, mert győznünk kell, soha, de soha elveszíteni nem szabad. Mert jegyezzük meg: annyik vagyunk, mennyit bizzunk!

Ugy volt mindig és úgy is lesz, hogy a hamisság az igazságot eltaposni akarja. Az igazság hányszor volt elnyomva, meggyalázva, keresztrefeszítve, de diadalát megakadályozni mindig lehetetlen volt.

Magyar nép! ha ezt tapasztalod sajtó sziveddel, ezt látod könnyes szemekkel husvét reggelén, amikor örülni szoktal rendszeren, tanul meg Krisztustól, szomorúságod öröme változik: mert feltámadunk!

Addig is bizzunk, ne a pusztulásban keseregve, hanem ha látod a rombolás, a pusztulás helyeit, a füstölő romokat, a csatatereket, melyeket megcsontított, a borzalomig megsebzett holt-testek borítanak, tekintsd ezekben a sebekkel borított, de feltámadt Krisztust, ki fönne hirdeti: „A megalázott igazság a végső diadal, a végső uralom.“

Frey Pál.

A háború politikai vonatkozásai.*)

Mindenekelőtt közönetet mondok a Reviczky-Társaság buzgó ügyvesztő elnökeinek, hogy gondolataimról a világháború politikai vonatkozásáról itt elmondhatni nekem alkalmat nyújtott s örömmel jelentem ki, hogy legnagyobb készséggel ragadtam meg a kedvező alkalmat, hogy ez illustis társaságban én is hozzájárulhatok a Társaság magas színvonalu estélyeinek kitöltéséhez. A téma kényes; és ha ennek a tudatában felelős állásomból kifolyólag egyik-másik irányban nyilatkozataimat némileg

*) Koltz Gyula Barsvármegye főispánjának a lévai Reviczky-Társaság 1915. március 14-iki háború estélyén tartott felolvasása, melynek közlését a szerző kizárólag csak a Barsnak engedélyezte.

korlátozva kell éreznem magamat, mindazonáltal az eddigi eredmények és tapasztalataim elég anyagot biztosítanak témám oly irányú kezelésére, mely mély meggyőződésemmek, eddigi helyzetünk kritikájának és a jövő iránt táplált reményeimnek elmondására jogosít.

A tegnapi megdőbbentő hír Przemysl elesteről és 28000, többnyire magyar katona elfogásáról kétségtelven nyomozást, sőt leverőleg hatott országazerte. De stratégiai szempontból e tény jelentőségét túbecsülni nem szabad. Ez nem az első izgalom és nem az utolsó, mely végigborzongatja az országot, — ebből a világháború kimenetelére következtetni nem lehet, de nem is szabad.

A nyomás a Kárpátoknál erősebb lesz, — de ahhoz fog alkalmazkodni az ellennyomás, — és máris történetek intézkedések, hogy kellő erővel fogadjuk az orosz diadal folytán valószínűleg nagyobb erővel meginduló támadást határainkon. Bizakodó meggyőződés Przemysl eleste után is ugyanaz marad.

A világháború politikai vonatkozásait leszűrni csak úgy lehetséges, ha a háború keletkezésének okait vizsgáljuk és annak titkos rugóit boncolva építjük fel az eddigi tapasztalatok alapján következtetéseinket. A világháború réme mint sötét felhő régóta lebegett fejtünk felett, de tényleges kitörésben tulajdonképpen alig is mert valaki hinni, — még kevésbé sejtette bárki is, hogy milyen arányokat ölt és milyen áldozatokat kíván. Ma körülbelül tisztában van minden gondolkodó ember arra nézve, hogy a világháború előidézője Anglia, mely Németország hatalmas fejlődésétől féltve saját tengeri világuralmának elhomályosodását, a francia revanche-eszmének és az orosz szlavuralmi eszmének ügyes kihasználása mellett megalkotta az entente-érdekcsoportot és egyes, fondorlatos aknamunkájával a serajevói merénylet folytán fellobbantotta a régóta csendben elkészített aknát.

A világháborúnak, melyben nyakig benne vagyunk, tisztázni kellene sok kérdést, melyek évek óta lidércnyomásként nehzedtek Európa békeszerető népeinek áldásos fejlődésére; de első sorban eldöntés alá kerül az a fontos kérdés: vajjon a jövő évtizedekben a művelt germán kultúra vezetése és irányítása alá kerül-e Európa, vagy a barbár szláv carizmus eszméje fogja-e átkulturáljával a világuralom hegemoniáját magához ragadni? Ha Anglia politikusai nem azias kalmár szellemű, de magasan szárnyaló faji és etikai ideáloktól vezettetve mint angolszász, tehát germán faj, ma német fajrokonai mellé állítottak volna, a világháború első nagy kérdése: a germán és szláv áradat közötti összeütközés és a germán vagy szláv világuralom kérdése el volna döntve. De mert éppen Anglia volt az, mely

a háborút szította és előidézte, — ez a kérdés csak azon esetben kerül véglegesen eldöntésre, ha a győzelem, melyet ellenségeinken kivívni fogunk, végleges és oly nagyarányú lesz, hogy Anglia tengeri világhatalma is megszűnik.

A világháború végét nem tudhatjuk, — a győzelem a Gondviselés kezében van; — de az a nézet, hogy a háború a hadviselő felek kölcsönös teljes kimerülésével végződhetnék, — nézetem szerint tarthatatlan. Tarthatatlan egyrészt azért, mert mindkét fél teljes tudatában van annak, hogy a végeredmény életet vagy halált, a jövő uralmát, vagy teljes megsemmisülést jelent rá nézve, és győzni az fog, melynek erkölcsi színvonala, faji összetartása, közigazgatása, élelmezése és öntegyelemzettsége nagyobb. De tarthatatlan azért is, mert egy kölcsönös kimerülés nem oldaná meg a függőben levő kérdéseket, és új, fokozottabb gyűlölség, újabb nagyarányú fegyverkezés és újabb rettenetes vér- és pénzáldozatokkal viselt újabb világháborút eredményezne rövid időn belül. A győzelemnek tehát teljesnek és végérvényesnek kell lenni. Vagyis: a győzőnek fegyverrel kezében kell diktálnia a béke feltételeit ellenségei számára és azoknak feltétlenül alá kell vetniök magukat a győző akaratának.

Ezért kell elkészülve lennünk arra, hogy a világháború tovább tart, mint azt optimistikus politikusaink hirdették és nem szabad türelmünket veszítenünk, ha az a szép jövő, melyet annyi áldozattal alapozunk meg, nem jön oly gyorsan. Csakis hosszú és véres háború hozhat olyan békét, mely tartós és kedvező lesz.

Nézzük most futólagos áttekintéssel a hadviselő feleket egyenként és a neutrális államokat, vonatkozással a háború politikai mérlegére eddigi és eszentuli eredményeiben.

1.) *Anglia*, az önző kalmárszelleme megtestülése, a komoly, nyugodt gentleman képe alatt keresztülgázol a legnemesebb érzelmeken és ridegen tépi el a legbensőbb rokoni és faji összekötő szálakat, ha önző érdekeiről van szó. Soha és sehol annyi gentlemanlike képi hipokriszist nem leplestek le, mint a világháború alatt Angliában. Évtizedeken át tudta hátrébből összeveszíteni a nemzeteket és fajokat és a döntő momentumban, anélkül, hogy vért és embert áldozott volna, csak egyszerre ott terem a béke-alkunál és megszervezi a gyümölcsét a véres háborúnak, melyben mások vérzették. Így szerzi meg Indiát, Gibraltárt, Maltát, Suez és afrikai gyarmatait. Ma nincs a földtekén kereskedelmi tengeri út, mely nem az angol ágyuk torka előtt vezetne el. Mindig mások vérén szerzi meg saját előnyét. Most is gyarmati katonasággal és drága szoldon vásárolt hadsereggel verekszik a francia és belga fronton.

Haditengerészete azonban tagadhatatlanul elsőrangú úgy hajóinak száma, mint felszerelése tekintetében. Erőforrásai kiapadhatatlanok.

2.) *Franciaország* a 70—71-iki szorongótlén hadjárat óta ápolja és táplálja a revanche-eszmét Németország és nagy császára minden törekvése ellenében, hogy Franciaországgal becsületes szövetségre lépjen. S így Franciaország a rettenetes világháborúban mintegy nemzeti becsületbeli adósságnak törlesztésére fogott fegyvert és minden rokonszenyűnkre érdemes. Erőlködése azonban teljesen hiábavaló, mert a háború első napjától kezdve világos, hogy Franciaország nem győzheti le soha Né-

metországot, mert mint dr. Földes igen helyesen jegyzi meg a háborúról írt tanulmányában, itt a „német anya győzte le a francia nőt.“

Hiába leggazdagabb a francia nemzet, ott, ahol az Egyke nemzeti vesszedelemmé vált, a gazdagság nem pótolhatja a hiányzó haderőt és a revanche eszméjének örökre el kell tűnnie az Európát fegyverben tartó és izgató nagy kérdések közül. — A francia gloire utolsó felvillanását látjuk a bámulatosan szívós, álló harcban, mely az országát vasgyűrűként kerítő német seregek ércfalát áttörni igyekszik; — de Joffre genialitása nem elég, hogy az ósgermán erőt és fegyelmet letörje.

3.) *Oroszország* úgy tűnik fel, mint Európa legnagyobb vesszedelme. — A maga megérhetetlen terjedelmével, sok milliós hadseregével, saját és az entente hatalmak nagy pénzerejével és a világhatalomra végző moszkovita és pánszláv igazhitű eszmével a legnagyobb és legvesszedelmesebb ellenfeleink. A tömegek a pópák és az újságok izgatásai nyomán azzal a meggyőződéssel mennek harcba, hogy elnyomott szláv testvéreik felszabadítása és az igazhitűség terjesztése parancsolta nekik a háborút.

Ázsiai politikájuk Japán erején megtörven, európai hódító hadjáratra határozták el magukat és biztosra veszik, hogy az ut Konstatinápolyba Budapest, Bécs és Berlin kapuján át vezet és rövidesen kitűzhetik a Sofia mecset tornyára a félhold helyett az új byzanci világhatalom kettőskeresztjét.

Tévedés tehát azt hinni, hogy az orosz katona nem tudja: miért verekszik. A szent háború eszméje az egyedül üdvözítő igazhitű vallásért, bele van oltva minden harcos szívébe, a germán faj elleni gyűlölettel együtt. Többi ellenfeleinkkel hamar végezhetünk; mindenesetre hamarabb papíron, mint a lövészárókban.

4.) *Belgium*, mely teljesen az entente hatalmaknak szolgálatába állott, mint állam és mint haderő létezni megszűnt.

Kicsi, de vitéz hadserege, hatalmas erődítményei, rövid pár heti ellenállás után megsemmisülve hullottak szét az öserejű germán támadás alatt.

5.) *Szerbia*. Nem hiszem, hogy legyen magyar hazafi, kinek a név ne kergetné arcába a vért! Az utóbbi évtizedek annyi elveszett milliójának, annyi elszenvedett megelásásának és sajnos, legutóbb kiontott annyi jó magyar vérnek volt okozója a kis durai szomszédunk, hogy annak sorsa és szerepe a világháborúban és azután — bár-hogyan is mellékharcotérnek van hivatalosan kijelentve, — de bennünket, magyarokat különösen közelről érint és különleges eibánást igényel.

Tagadhatatlanul feltétlen tiszteletet érdemel hadseregének minden kritikán felül álló hősiessége és lakosságának hazaszerepette és megfontolandó elítélés előtt: vajjon a serajevói merénylek horoszátes bombái, — ha Kragujevácz gyári bélyegét is viselték, — nem Hartwig és társai külön gyárában készültek-e, mely tudvalevőleg a diplomácia legmodernebb mérge- és pokolkohóinak volt egyeduralmi képviselője? Szerbiával még külön foglalkoznunk kell a jövő képeinek kialakulásánál.

6.) *Japán*. Amilyen meglepetés volt beavatkozása az entente érdekcsoportja mellett, oly meglepő jelenlegi állásfoglalása China ellen, mely sok tekintetben érdekes-szelteközést teremt közte és az entente közt. Nézetem szerint a jelen világháborúban

tevékeny beavatkozása az európai hadszíntéren nem várható, s így szerepe csakis azon vonatkozásokban itélendő meg, amennyiben Amerikát állandó feszültségben tartja és Ázsiában az orosz és angol érdekelenségeket egymás ellen élesítheti. Meglepetések e részről kizárva nincsenek.

Ezzel röviden átfutottunk ellenteleink táborán s most nézzük szövetségeseinket s azután a semlegeseknek szenteljünk pár sort, amennyire e szűk keret azt megengedi.

Németország ma a világ legelső katonai állama és államgyőzelem, nemzeti kultúra, faji összetartás, fegyelem, nemzeti becsüelenség terén szintén vezet. A Monarchia Németországgal egy földrajzi és katonai egységet alkot és így az államszövetség, mint megbonthatatlan, erő-, egész, test, — legyőzhetetlen. A legyőzhetetlenség a kiinduló pont, melyre a végleges győzelemben vetett hitemet felépítem s hogy mi Németországgal együtt legyőzhetetlenek vagyunk, annak fényes bizonyítéka a 7 hónap óta tartó háború, melyben 3 millió felüli orosz hadsereget, 750000 ember, tehát négyszeres tulerőt, nemcsak, hogy sikeresen feltartóztatunk, de egypárszor alaposan el is vertünk. Ma az orosz tulerő emberben és ágyuban már nem az, mint volt a háború kezdetén; s legnehezebben tal vagyunk és rövid időn belül biztosra vehetjük az orosz hadsereg megverését.

És ha ez egyszer bekövetkezett, visszavonhat az bármilyen megerősített várvedő vonásra, azzal a hadsereggel, mely ilyen nagy veszteséget szenvedett, mint a tannenbergi, mazuri, lodsi, limanovi vereség, — többé harcolni és sikereket elérni nem lehet. Ép úgy, minthogy Szerbiában hiába ártunk volna ugyanazzal a hadsereggel, mely Valjevótól Belgrád g és Zimonyig vonult vissza, győzelmet aratni! De Belgrádba még visszatérünk!

(Folyt. köv.)

Adakozzunk a Vörös-kereszt Egyesületnek!

Rule Britannia!*)

Más népek egymásnak taszítva
Harcoljanak, vérezenek!
Az angolt üzlet bolgójtja,
A harcok: néki üzletek,
Meyvédik őt a vízi bástyák,
Rohamot nem kell álnia,
A népek gigászi tusáját
Fáholyból nézi Anglia.

Hires hajói veszeg állnak,
Más vijjon érte is csatát,
Börbirtosítás kell fának,
Zsoldosra bízza zászlaját,
Ha ily szerződötett hadának
A merszük gyorsan ellobog:
Mint sportlók babért aratnak
E hadi futó bajnokok.

Kardot találni Angliában
Kis hirdetéssel sem lehet,
Toborzást véres kard híjában
Csak ügyezőkkel kezdenek.
Reápirítva a haragra
Fehér legyezőt ad a misz,
Sok firtető sor fél el arra,
Kalandhoz így jut a hamis.

Mulat mindenki Angliában,
London csak örömet kínál,
Hogy adja a példát hirdálya:
A lordokkal vadászni jár,

*) Főolvaszták a Reviczky-Társaság 1915. márc. 3-iki háborus estjén.

Felröppen élük m nt rakéta.
Mulattat Albion fia,
A sok geulleman csupa tréfa,
Csak ajkát kell megnyitnia.

Az angol dönti el, ki győzőn,
Kút érjen öszzeroppanás,
A vérben ázó dus mezőkön
Kié legyen az aratás,
És új térképet a világnak
Az angol ír parancsolón,
Bár nem nevezik oroszlánnak,
Oroszlánrészt kíván mohón

Vérzivatar fogsószelével
Dacolva küzd a francia,
Bármily dicsően, bármily szépen,
Porondra kell omlótnia.
Germán hadisten balmungkarlaja
Legyőzi minden ellenét,
Az angol, hogy letagadassza,
Sietve hunyja be szemét

Barátaít a vész sodorja,
A nagy koloszus ingadoz,
Kudarcok sujtanak az oroszra,
Hogy agyaglába roskadoz,
A belya már füvet harapva
Rebegi a végső fohátsz,
Hanem az angol biztat. Rajta!
Harcoljatok minél tovább!

Minél szép multság, ám de leszen
Ezeknél is fölségesebb.
Ha gépsárhányok fent a légben
Tűzi játeket kezdenek,
Ha buvársajkák törnek utat
Az örvölt csatornákon át,
Ha jerikók döngve zúgnak,
Lodóntik Westminster falát:

Ha brüt kincsek pazar terhétől
A germán gilya lesz teli,
Ha az állattart kezeiből
Szavalmak hírességei:
Párholyból a színtérre ju'va
Busan kell vesszöt futnia,
Igy mulattatva nem mulatva
Bukik el a vig Anglia!

Koroda Pál.

Egy tartalékos naplójából.

A hadvezetőség tudvalevőleg meghagyta a katonáknak, hogy a háború tartama alatt naplót vezessenek s abban minden általuk észlelt, fontosabb eseményt és tapasztalataikat vezessék be. E napokban jutott kezünkbe egy ilyen érdekes napló, melyet egy tiszánánai illetőségű (Hevesmegye) Nagy József nevű tartalékos, 60. gy. e. 6. szakaszbeli katona írt, aki a lévai róm. kath. fiu iskolában mint sebesült volt elhelyezve.

Mikor jött ama megdöbbentő hír, „hogy csatára fel,“ augusztus 3-án én is bevonultam a 60. gy. e. 2.-ik zászlóalj 6. századának tartalékához és lementünk Boszniába az ott állomásozó 2.-ik számú zászlóaljhoz. Aug. 11.-én átléptük a szerb határt, diadal-mámor között két napi harc után bevettük Loznicsát s onnan hatolunk győzelemről győzelemre tovább egészen Valjevó-ig, mint derék magyar harcosokhoz illik, rászolgáltunk a „magyar“ névre, mert bennünk pezseg a magyar vér, az Árpádok szelleme. Eredparancsokunk, Helebront Gusztáv szembes ur volt, ki később az ellenséggel szemben tanúsított hősiességéért és hősiességéért, a 3. oszt. Lipot-rendet kapta és egy pár nap múlva eszedessé lépett elő.

Stratégiai szempontból kijöttünk Szerbiából, (aug. 22.-ikén) visszamentünk, szept. 8.-án ismét több hősiesség rohammal elértük Valjevó erőit és ott mintegy 10 napig csináltuk a lövészárkot önvédelemre, és ez idő alatt naponként volt 2—3 roham, mit különösen mi, magyarok végeztünk. Már ismertek a szerbek, ha már miük mentünk, mondták: jönnek a „svábak“ és tőlünk, mint a

tüztől, úgy féltek, hanyatholok menekültek, kiknek kedves volt az életük. Akik pedig állták helyüket, azokkal leszámoltunk.

Ezen 10 nap alatt nem hatoltunk előbbre, mert ugyanis a front közepén mi voltunk legelőbb. Dróthálózatot csináltunk, nem támadtunk 2 nap és ők jöttek, mert fő céljuk volt, hogy frontunkat áttörjék. De akkor szept. 28.-án iszonyu nagy vereséget szenvedtek, mert ember-ember hátán feküdt meghalva, miért is 24 óra időt kértek a mi hadvezetőségünktől a holtak eltakarítására.

Ezután a szerbek minket otthagytva, más uton betörték Bosznia területére, és mi azonnal parancsot kaptunk, hogy onnan kikeressük. De míg mi oda értünk és föl-vettük velük a harcot, addig behatoltak Bosznia-Hanpészák-ig és jelentékeny kárt okoztak, és mi ezért annál dühösebben üztük őket kifelé a boszniai területről. Okt. 5.-ikén került a sor ütközetre ismét és elvettünk tőlük 3 ezédlágyut és 1 gépfegyvert. Ettől kezdve mindig voltak kisebb-nagyobb csatározások, míg egyszerre csak október 18. és 19.-kén nagy harcok keletkeztek közöttünk. Ekkor történt, hogy mi Sági Dező tartalékos hadnagy ur vezetése alatt voltunk jobb oldali járőrnek kiküldve és mi kaptunk néhány lövést, de azért csak mentünk előre, mi 10 baka és a hadnagy ur, összesen 11-en. A szerbek abbahagyták a lövést s várták, míg odaértünk. Mi pedig rohamot intéztünk ellenük és csak akkor tűnt fel, mily tulnyomó ellenfelre találtunk. Ennek dacára összetűztünk és elkezeredett élet-hálar-harcot vívtunk a legnagyobb elszántsággal. Kis csapatunkból a hadnagy ur és 3 baka elesett és én a baloldali karomon lövést és a jobb arcomon kardvágást kaptam és még ketten súlyos sérülést szenvedtek. Négyet velem együtt kisebb, sértüléssel elfogtak. De mivel tudtam velük beszélni, előnyömré volt. De mégis mint dühös hiénák vettek körül, úgy vetették magukat reám. De amikor a szent rózsafüzért a nyakamban meglátták, igen nagyon megilletődtek és mondták: (Ne bojsze ti!) Ne félj semmitől, mi is katolikusok vagyunk: Krisztusban testvérek. Ebből is láthatja minden egyén, hogy győzött a szent kereszt, ami minden földi hatalmat felülmúl s ahol legnagyobb a veszély, ott van legközelebb az isteni segély!

Tényleges szolgálatomat Bosznia-Zvonikban töltöttem, ott volt alkalmam a bosnyák nyelv elsajátítására. Ezért a szerbek kötelességüknek tartották a sebeimet bekötni (nemkülönböztetve az is kötelességnek tartották, engemet mindenből kifosztani.) Mindamelllett elég bátor és vakmerő voltam megkérdezni, hogy mondják meg, mi történik velem tulajdonképpen? A kapitányuk (montenegrói) mert ezek voltak a szerbekkel, azt felel: vegyem tudomásul, hogy hadifogoly vagyok. Znas ti svaba? Mire azt feleltem, „szám, moj kapitana, igen, értve. Őz előre vonultak, mert a mi jobb szárnyunk akkor visszavonult. Én figyelemmel kísértém őket s próbáltam utánuk menni, de mivel sok vért vesztettem, és igen elgyengültem, sőt szerb ágyúüz között mentem utánuk, megállottam. Később megtudták, hogy a mieink nincsenek ott, beszűntették az ágyútűzet.

Én pedig a szükségem tervével foglalkoztam, mert hiába a „magyar“ vér nem változik vízzé. El is indultam; csak akkor vettem magam észre, mikor ismét reabukantam a szerb főcsapatra. Meghíusulván a szükségem kísérletem, leültem egy lovász

mellé, kivel szóba eredtem, és cigarettát adott. Mi lent egy oldalban voltunk a lovásszal, a csapatjuk pedig a hegytetőn volt. Amint ott beszélgettünk mi ketten, leszólt föntől egy szerb kapitány: Mit csináltok? Ki az, akivel ott beszélés? Kérde. Mire a lovász azt válaszolja (ima jedna svaba sigurn bolim.) Itt egy magyar ember, igen beteg. A kapitány szól: csakaj maló moj vidis tamo dole? ami azt jelenti, várjatok, míg oda megyek és mikor lejtőt, kérde: kakó zovi ti svaba? hogy vagy te magyar? én mondtam, látod, nem jól, igen beteg vagyok. Kérde tovább, hogy tudok-e szerbül beszélni? Igen, mondtam, tudok egy keveset. Mire tovább beszélünk, de eltökéltem magamat és el voltam készülve mindenre, hogy a haderőre vonatkozólag egy szót sem szólók, bár mi történjék is. A kapitány kérde, hány brigádunk van, és egy Bataillonál körülbelül hány ágyunk és gépfegyverünk van? Én ezekre a kérdésekre úgy tettem, mintha nem is érteném s csak annyit feleltem neki, hogy bizony századonként van vagy 5—6 gépfegyverünk. Láttam, hogy a kapitány csodálkozva néz rám, s mikor még meg is esküdtem rá, egy csunya káromkodást vágott ki. Engem pedig ezalatt folyton az a gondolat gyötört, hogy mi lesz velem? Tehát megkérdeztem tőle. Ő mondá: Nem bántunk! Ne félj! Azonban vedd azt tudomásul, hogy hadifogoly vagy. Kellemetlen érzés vett rajtam erőt, s fájó szívvel gondoltam a szabadságra. Később jöttek a szerb trének, kik azonnal pótolták az elfogyasztott lőszerüket és élelmet. Én pedig egyedül a sok ellenség között belső gyűlölettel néztem őket. Vacsorakor engem is megátnáltak az ételeikkel s cigarettát is nyomtak a kezembe. Mig ők mulatoztak, engem a szűkös vágya fogott el s elhatároztam, hogy amint alkalom kínálkozik, itt hagyom őket, mint Szent Pál az oláhokat. Vacsora után azt mondták, hogy menjek velük. Igen, megyek, mondtam. Valami azt sugta nekem, hogy itt az alkalom a szűkésre. Nagynehezen feleltem; 3—4 lépést tettem tántorogva, majd elesetem szándékosan. Ők nem vették észre a csalást és azt mondták, hogy itt fogok maradni az éjjel és csak reggel visszük a front mögé. Betakartak szénával s ott hagytak őrizetlenül. Beteg ember egy sem tud megszökni, gondolták. Én pedig éjnek idején illa berek megléptem. Reggel holtra fáradtam, mivel előzőleg a sok vérvesztéség úgy is kimerített, így találkoztam csapatainkkal, akiknek a szerbekről jelentést adtam. Elmondtam nekik, hogy hogyan kerültem a fogságba s körülbelül milyen haderővel rendelkeznek itten a szerbek. Okt. 20.-án iszonyu nagy vereséget szenvedtek a szerbek. Én pedig örömmel megteltem gondoltam arra, hogy a győzelemhez én is hozzájárultam jelentésemmel s ezzel is szolgáltam a Hazának. Hej, ha tudták volna a szerbek előre, hogy a svábá (engem úgy hívtak) eladja őket, úgy gondolom, inkább agyonszúrtak volna. Most pedig, miután felgyógyultam, alkalmadtán újra visszamegyek a „csatába.“

Búske vagyok reá, hogy „magyar“-nak születtem, s a hazámért küzdhetek.

Segítsük a hadbavonultak osaládtagjait mezei munkájukban!

Idei husvétünk.

Irta: Ifj. Medveozky Károly.

Berregtek a napok egyre hosszabbodván, pergett-görgött éltünk jó kereke s egyszerre mire virradunk, itt megint a tavassz, az édes kikelet a maga édes illatával, de hopp, bajt is horott, többet számlálunk egy tavasszal, öregebbek lettünk.

S mintha alig esnék ínyünk ellenére, ha öregedni nem szeretünk is. Mert a telet sem szeretjük. Tudj' Isten, mibe sem ununk belé könnyebben, mint a télbe. Szép a tél, de drága, meg hosszú! Igazán akkor volna szép, ha rövid lenne vagy ha regényben olvasók el az egészset; hisz a regényben minden szép.

Szívesen szögre tessük a nehékes bundákat, a kopott téli kabátokat, holmi flaneldolgokat s e késparintjuk az üde, könnyűded blúzokat, longe tavaszi kalapokat.

Husvétkor ragyog már a nap, legalább így kéne.

Mozogni kezd az élet az alvó rügyekben, nekiindul a természet, fejlődni kezd az őszi vetés, sőt már a tavaszi is bujkálna a föld gyomrából. Engednek a csút északi szelek, vidáman csörgedeznek a lágyan trillázó, kristályosinú hegyi patakok. Minden él, minden ébred, a szívek is hangosabban dobognak.

Felébred a gyík földalatti lyukában, kibújik a cserebogár nagy öröme a gyerekeknek, megjelenik a ribizke ágain a katóka, ez a ravasz kis természet, sürgőforog, üdözi a levéltetveket, de ha hozzányúlunk, menten dög, legalább úgy adja, rohángolnak kertben, mezőn, úton-útfejen a nyúlánk testű, hosszú lábú futóbogarak, mindnek sietős a dolga. Jaj annak az apró bogárnak, heinyónak, más parányi állatnak, mely utjába kerül, menten raugrik arányosan fénylő testével. De néha neki is jaj! Mert utóleri a végezt, egy tudós professzor keze. Megunván a tanár úr a képezde múzeumában a Bach fűgákat, patkányboncolást meg egyéb ilyen tudományos foglalkozást, nekiindul a Kákákba, bogarászni lévén kedve. Az első futót, mit meglát, még bedugja üvegcséjébe; de a többit már nem, sok példánya van már belőle, ritkább dolgokra fáj csak a foga, tesszem föl: bábrablóra.

S mire a professzor úr a Kákákba ér, egész új életet talál már ott. Fiatal leányok mályvasszínű blúzban keresgetik a bokrok tövében az itolyát, jobbra-balra futkoroznak, pedig a gyepon belül nem szótörő, donosoknak tilos a járás. A fűztek alatt nagy diáksereg lejt a Sikiós felé, kisebb gimnazisták, héricsot mennek keresni, nő elég a meszesalajú Sikióson. Letépnék jó csomót a nagy, élénk sárga, sokszirmú héricsvirágból, marad elég belőle magnak, lesz jövőre is, ha élhet az Isten.

No hát elment a tél! De a tél nagyon hamis! Nehezében kalkulálhatni véle, mint a huncutsodó nő szempárral s a hamisságának az a forszsa, hogy eimegy s mikor azt hisszük, tudj' Isten legiabbb már Besztercebányán van, hát egyszerre csak megint itt ólálkodik a Hegyalatt. A tél nagyon rossz hásszszony. Ang bir kikészülődni, forog-sűrög konyhából kamrába, kamrából, pincéből kimegy, bejön nagy garral, nagy lármával, áprilisi szelekkel, prézsmítál nem keveset, csapkodja az ajtókat, s mikor már el is takarodott, hát vissza kiált az utcáról: I' ai oublie estye Orbánka! (Itt felejtém meg Orbánkát.)

No de most elment, reméljük, nem egyhamar látjuk újra. Itt a tavasz magával hozván a feltámadt Krisztust! Az Úr felkelt sziklasirjából, megint élő emberi testet öltvén isteni lelkére. S mi elkábultan halljuk az evangéliumot, mint egykoron Mária Magdaléna.

S mintha az idén még nagyobb lelki szükségünk volna a sirjából felszálló Üdvözítőre, mintha ez évben ö:ömitasabban várnók a glóriával feltűnő Jézust, mintha mostanában többet foglalkoztatna, mint máskor, a tulvilági viszontlátás édes reménye.

A komoly idők nagy erkölcsi eredménye, hogy gyarapodtunk nemes érzelmeinkben. Ezeknek legintenzivebbje a vallásos érzés, vallásos érzésnek pedig ikertestvére a másvilágban való hit, imádjuk is bármely formában az Istent. Másvilágban minden vallás hisz, ha nem is formálja meg egyformán annak berendezését. Messzire vinne, ha e nehéz thémába mélyebben akarók belsőnyolódni, meg a Bars nem theologiai szaklap, magam meg nem vagyok theologus. Csak egyet akarok mondani erről, ezt meg a szívem diktálja. Ugy képelem magamnak, hogy a másvilági életben egyike a legkevesetgöbbsnek, hogy szereteteinket, kiket jéggé dermedtet a halál szele, kiknek szívét átjárta a gyilkos golyó, újból átölelhetjük, megint hallgathatjuk szívük dobbanását, érezhetjük ajkuk melegét, szóval: ismét a miénk lehetnek.

Hisz, mikor rázuhantak az örök hantok a koporsóra, mikor végkép eltűnt szemünk elől egy értünk élő élet, fájó lelkünket csak egy nagy gondolat vigasztalhatja, egy szent remény: „A viszontlátásra.”

És ha karácsonykor a fényben dűskáló fényőta mellől hiányzott az apa, vagy a Jóska gyerek, vagy a Terkának a Jóska, bizony elszorult a szív: a husvét hangulata más, a husvét nem hozhatott egyebet a gyászoló lelkeknek, mint a jövődő viszontlátás édes reményét.

A husvét az öröm ünnepe. A nagyvasárnapi templomi melódiákban az élet parássa ég, egy új, szent megváltott életé. S míg a család beleejébe, a caendes boldogságba visz a karácsony a maga szent homoiyságával, a husvét pesszű vért önt szívünkbe s emberek közé hoz.

Kis meg nagy flakóval be-bekandikálnak a gyerkőcök a patikába, veszik az otkolondot megkeresztelvén minden grammját jó adag vízzel, hisz magában csip az a sárga folyadék, megmarná a kisasszonyot mitesszereit s az uracska pofontot kapna krajezár helyett az otkolontér. Fényásabb gimnazisták már parfümizroznak, ennél inkább is, mert a parfümhöz elegáns, kékszalagos flakó a dukancia. No, mikor az ember túlovagol a húszon, némi atkos cinizmus osöpög a fejébe s visszater az ős fiúidumhoz, az iqua naturalishoz, melyből jócskán akad minden háznál, meg ingyen moris, meg jó nyakon önthető véle a kis angyal, meg bosszalad a csipőkig holmi titkos utakon, meg a szép mályvasszínű batiszti blúz odatapad tőle a sima bőrhöz. Rikolt is egyet a kisöike. Vajjon a víz volt hideg, vagy fől, hogy meglátsszik édes bársonybőre? Nem tudhatni!

No, mindegy. Kijar a bőrszőnylőben festett tojás vagy a nagyobbaknak virág, egy kis sütemény, a még nagyobbaknak egy kis likőr, a legnagyobbak: azaz a legkedvesebbeknek egy szent ígérlet. Majd jövő ilyenkor!

Mindez így volt eddig, s így lesz esztán is. Es évben pauszálunk a boldogságokai. Nem kellett farsang, nem kell husvétit locsolás sem. Adjuk a pénzt más, szentebb célra! No de azt az egyet megengedhetjük magunknak, hogy ebéd után kedélyes osibukassónál elmondogatjuk, mi is volt tavaly ilyenkor, hogy is lesz jövőre?

Igen, jövőre megint előjőnek az öntözök. Less meg Husvét Magyarországon!

Gabona- és lisztkészletek elkobzása.

— Rendelet az eltitkolók ellen. —

A gabona- és lisztkészletek bevállásának, bejelentésének itt van a legutolsó határideje!

A földmivelségi minisztérium rendletére vármegyékben országszerte az alispán, városokban a polgármester megállapított három napot, amely idő elteltével azután nincs többé kimélet az eltitkolók ellen.

Mindazok, akiknek buzából, rozsból, árpából vagy ezekből örölt lisztből több készletük van annál, amennyi saját háztartásuk vagy gazdaságuk céljaira ujig elegendő, — kötelesek a fölosleges mennyiséget bevallani és a megjelölt három nap alatt bejelenteni a hatóságnal. Aki ezt elmulasztja, az 1914. 50. ik törvény cikk 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal lesznék büntetve s tetejébe a hatóság kikobozza készletüknek azt a fölosleges részét, mely a házi vagy gazdasági szükségletet meghaladja.

A három nap eltelte után a pénzügy-örök is nyomozni fogják az elrejtett vagy eltitkolott készleteket. De az ilyen hazafiatlan eltitkolókat a közönség érdekeben bárki fel is jelentheti. Az elkobzott készlet értékének 1/5-öd része a feljelentőt illeti.

Röviden összefoglalva ez a vejele a kormany intézkedésének. Ehhez még csak az tartozik, hogy aki a megjelölt három nap alatt önkent, a maga jószantából teszi meg a bejelentést: arra semmiféle büntetés nem vár. Tel at ugyszólvan amnesztiát kap azért, hogy a multkori összeírás alkalmával kötelességét elmulasztotta.

Másrészt, ami megint a büntetést illeti, a két hónapig elzárás, meg a 600 korona pénzbírság talán nem is túlságosan súlyos az ilyen lelketlen eltitkolókra, amde a nemi-zetnek mostan való nehéz erőpróbája idején nem is a büntetés nagysága, hanem a velezáró megbélyegzés, a becstelenség az, ami a polgárt meg unokaiban is üldözni fogja. Azert ez az aránylag kis büntetés is sokkal nagyobb és megszegyenitöbb, mint az, ha valakit például súlyos testisértésért nem hét hónapig, hanem akár három esztendőre is elzárnak. Ennek a két hónapig, vagy akár csak két napi elzárásnak is szörnyűbb és lesujtóbb az erkölcsi elítélő ereje, mintha valakit Illavara becsuknak. Aki csak egy ember ellen vétett, annak még kijarhat a társadalom szanalma és megbocsátása. Aki azonban ilyen súlyos idöokban az egész nemzet ellen vétett, annak nincs bocsánat. Az örökre meg van belyegezve.

Amiképpen a katonaszökevény méltó az ítéletre és megvetésre: azonképpen éri a szégyen és gyalázat az ilyen eltitkolókat, kik attól a kötelességtől szöknek meg és rejtöz ködnek el, hogy az ország népének kiéhez-tetését módjuk és tehetségük szerint megakadályozzák.

Jusson eszébe mindenkinek, hogy minden eltitkoló kilogramm bün a nemzeti erő ellen és gyöngítése a nemzet ellenálló képességének. Minden eltitkoló kilogramm csak ellenségeinket erősíti.

Itt tehát az utolsó pillanat. Tessék választani: becsületludás vagy nemzeti megbélyegzés!

Léva város polgármestere a bejelentési határidőt április 7., 8. és 9. napjaira tűzte ki, amely három nap alatt mindenki jelentse be felesleges készletét, mert a kijelölt határidő letele után a mulasztókkal szemben a törvény teljes szigorát fogják alkalmazni.

H u s v é t .

Hol van az a diadalmos husvéti lélek, mely a kereszténység legnagyobb ünnepén mindeddig annyira örömmel énekelte az Aile-luját, mely könnyezett ugyan Nagypenteken, de Husvétvasárnapján már csak vigadni tudott? Nincs na vigadás, nincs na szent mamor. Nem kell a tavasz se, félünk a nap-sugártól, s sötét álmainknak csak a való feketébb. Miért görnyed meg ma az emberiség, miért sir ma Husvétvasárnapján is, hiszen ugyanannak a feltámadásnak emlékünnepe ez is, mint amelyiknek a mult husvétjai, azok a mosolygó tavaszban tavaszi lélekkel ünnepelt husveto? Mert szenved. Feltámadást ünneplünk zokogva, mert nekünk csak Nagypentekünk van. A krisztusi igazság diadalát ünnepeljük — Golgotát járva, verezve, fáradtan felészítve.

Nem tud ma vigadni örülni az emberiség, mert nincs Husvétvasárnapja, még csak a Nagyhetet él. Szíve tépett hűrű lant, nem tud belőle diadalnak fakadni; lelke fáradt, beleszedült a rettenetes panorama nézésébe, beletört a véres való átélésebe. De ez a szív nem is merne na zengen, ez a lélek nem is merne most lángolni, mert van ebben a Husvétban valami vadoló.

Mintha a feltámadt Üdvözítő arcan most nem dicsőíteny ragyogna, hanem végtelen fájdalom, mérhetetlen szomorúság úlna vonásain. Mintha könnyezve, panasszal, fájó szeretettel azt mondana: Nem ezért türtem el az ostorcsapásokat, nem ezért szenvedtem el a keresztrefeszítést, nem ezért haltam meg. — Egy egyszerű szürke kép áll előttem, Prohászka Ottokar A háboru lelke c. könyvének címlapja. Háttérben a mors imperatornak tekete lovagja véres karddal a kezében tekete lovával gazol at a hullahalmokon, fegyverroncsokon. Előterben az Üdvözítő feherruhás alakja. Borzadva fordul el a sötét latványtól s mintha tiltakozva így szólna: Nem ezért jöttem a földre, nem ezt tanítottam. Nem értette Öt még meg az emberiség? Hol van az a szeretet, amit Ö hozott, hirdetett? A puskagolyok lelket remegtető süvítése nem arról szól. Hol van a béke, melynek Ö a fejedelme? Vérontásra készülődő fajok erzülete nem lehetett az. Hova tette az emberiség az igéket, melyeket Ö az egész világhoz intézett az önzetlenségéről?

Önző hatalmi törekvéseit nem irányította e tanítások szerint. Hát a humanitas? Arzenalok nem épülhettek erre az alapra, milliók halálát nem jelenthette ez és nem a mankókat, melyek helyett ép tagokat nem adhat többé senki, senki sem az „elő roncsoknak“!

Es akkor igaz a mai husvét vádja. Mert ha nem értettük Öt, nem értettük meg szenvedéseit sem. A Golgota kevés volt nekünk, pedig az Istenember járta meg; az emberiség csinált magának egy új Kalváriát, — a fajok önzése, a nemzetek irigysége, kapzsisága készítette el hozzá az utat, — s most járja nyomorogva, pusztulva. Siralmas kalváriajárás! Ehező, lerongyolt tömegek útja oszladó tetemenek at. Haldokló sebesültek utolsó sóhaja hitvesért, gyermekért, anak zokogása elvesztett fiukért! Ennél dragabb ar, nagyobb életteladás szeretetlenségert a világtörténelemben csak a keresztifa végtelen aldozata!

De „ember, csak balsorsod éltet, csak eszmeid örök melábulja által vagy valami!“ Es ha mi a feltámadást most szenvedésben ünnepljük s Nagypentekjeinkre újra csak Nagypentekek virradnak, ne álljunk meg a jeremiadoknál. Jaj! ha csak azt érezzük, hogy szenvedünk, s nem ég körülöttünk és bennünk semmi a háboru tisztító-tűzéből. Jaj! ha csak siránkozunk s eltépjük a szív utolsó hurját, a reményt. Akkor dobjunk el magunktól mindent, ami az élethez köt, akkor szakítsuk ki azt a hűrtalan szívet, akkor fojt-suk meg azt a rekedt „repedtharanghangú“ lelket s hajtsuk nyakunkat a legnagyobb hóhérnak, a kétségbeesésnek pallosa alá! Ne keressünk, ne várjunk akkor semmit, ha szereteteinkkel elvesztettük hitünket is, ha nemcsak véreink lettek bénakka, nyomorékkokká hanem bizalmunk is sivar rom, végtelen roncs! A megváltás, a kereszt győzelmet jelentett, a szeretet diadalát, — hiszen a most dúló véres orkán is szomoruan csak azt

bizonnyítja, hogy csak a szeretet, csak az önzetlenség jó, csak a békének volna szabad énie. Az emberiség keresztrefeszülése szintén valtság, de csak úgy jelent győzelmet, ha hisszük, hogy valtság és tudjuk, hogy miért az.

Valtság, mert csak vér és hus voltunk, meg kellett hát próbálnunk a Golgotát. Valtság, mert gőgös volt agyunk, világok égésében kellett hát megörömie. Valtság, mert üres volt a lelkünk, vérrel kellett hát drága kincseket szereznie. S hisszük-e, hogy e nagy próba megtant, hisszük-e, hogy a megalázott esz tisztán tud és akar majd latni s hisszük-e, hogy a drága áron megtudjuk vásárolni az emberiség legnagyobb szükségletét: a békét? Ha igen, győztünk, valtságunk diadal. Ha így aljuk ki a vihart, ha így leszünk sötét idők fenyes lelkei, ha a székesfehérvári egyszerű köpenyes, szürke esernyős nagy apostol szemével nezzük a vértanuságot és szeretetet — mindnyájan megerthetjük Öt, akik emberek vagyunk és egy Istent hiszünk! — akkor fog hajnalodni.

Es mi magyarok ünnepljük csak a Husvetot türelmes szenvedéssel, de hittel, bizalommal. Nem a seregek, nem a fegyverek fognak győzni, hanem az Isten, az igazság. Nem annak lesz diadala, aki országokat tipor el, hanem annak, aki nem esik ketsegebe, aki nem veszíti el az Istent, hanem — most jobban, görösebben, mint eddig — belekapaszkodik mindenható jobbába. S ha abban az ezeréves történetben annyira nyoma van a Gondviselésnek s ha a mult veres viharain, elnyelessel lenyegető örvényen Isten úgy vezetett at, hogy meglógyatkoztunk ugyan, de meg nem törtünk, akkor reánk áll az „Auch der einzeln ist in Majorität, wenn Gott mit ihm!“ jelszó. Es az igazság? Azt mindig üldözték, az mindig verzett és mégis el! Hanyzorg fészítették keresztre! — és mindig feltámadt.

„Mutassuk meg, hogy nehéz időben is helyen eszünk s szívünk s el nem ernyed kezünk, hogy miltók vagyunk az Isten aldasára.“ Nagy merközesben küzdünk az életért, az igazságért. Minden elpusztulhat, világok semmive válhatnak, de az igazságot csak megostorozni, megkínözni lehet, megölni nem! Veszíthetünk örömet, boldogságot, de meg nem törünk es el a hit, a remény, hogy az igazságnak, ha a siron tul is, el kell jutnia „durch Not und Tod zum Sieg!“

Janson Vilmos.

Leveleinkre hadisegély bélyeget ragasszunk.

A világhaboru krónikája.

Március 26.

A Kárpátokban a heves harcok tovább folynak. A Zaleszcykitől délre fekvő területen csapataink 11 orosz támaszpontot foglalnak el. Az orosz-lengyelországi és a nyugat-galiciai arcvonalon tüzérségi harcok folynak. — Németek az oroszoknak Augusztovnál levő tőszorosok elleni támadásikat visszaverik. — Németek a francia-belga harctéren a Verduntól délkeletre eső Maas magaslatokon Combersnál a franciák erős támadásait visszaverik. A Hartmannsweilerkopfért folyik a harc. — Az egyesült angol-francia flotta általános támadást intéz a Dardanellák ellen.

Március 27.

A Kárpátokban a Bányavölgy mellett és Laborcvtól délre heves harcok folynak, az oroszok ismét támadásait súlyos veszteségeik közben összeomlanak. Bukovinában csapataink az orosz erőket Csernovictól délkeletre a határig vetik vissza. 1000 foglyot ejtünk és 2 ágyút zsákmányolunk. A németek az oroszokat Langsargennél igen súlyosan megverik. — A Vozegekben a franciák elfoglalják a Hartmannsweilerkopf két csúcsát, a harc tovább folyik.

Március 28.

A Kárpátokban a csapataink Bányavölgy mellett visszaverik az oroszokat. Az uszoki

szorostól északra megtörnek az oroszok támadásai. Bukovinában, Zaleszcykitől keletre a Dnyeszteren előretörő oroszokat heves harc után visszavetjük a folyón. Németek rohammal beveszik Taurogent. 300 oroszot fognak el, Krasznapol környékén 1000 oroszot fognak el. — Dardanellák ellen ma ismét egy sikertelen általános támadást intéz az egyesült angol-francia flotta. — Chinában elrendelik a részleges mozgósítást.

Március 29.

A Kárpátokban az Ondava és a Laborc völgyében a csapataink véresen visszaverik az orosz támadásokat. A kárpáti arcvonal többi szakaszán a macacs harcok tovább folynak. A csapataink 1230 oroszot fognak el. Az augusztóvi erdőben az oroszok folyton támadnak, de sikertelenül. — Az orosz hajók megjelennek Boszporus előtt, s nagy távolságból néhány granátot lönek a török őrhajókra. Dardanos török erőd közelében egy súlyosan megsérült francia páncélos elsüllyed.

Március 30.

A Kárpátokban Lupkovtól Uzsokig heves harcok folynak. A csapataink a nagy erővel támadó oroszokat a front minden részén visszaverik. Krasznopolnál az oroszok 2000 halottat vesztenek, s 3000 emberük megadja magát. Taurogen elfoglalásakor a németek ezer foglyot ejtenek. — A francia-belga harctéren csak tüzersegi és arkaszarcok folynak. Görögország bejelenti, hogy nem enged meg Szerbiába a municiószállítást. Görögország tiltakozik Tenedos szigetnek Anglia által való megszállása ellen.

Március 31.

A Kárpátokban a Csnától északra és a Kalnicától eszakkéletre fekvő magaslatokon az ellenségnek éjjel is megismételt támadásait csapataink visszaverik, ugyszintén az uszoki szorostól is. Ezekben a harcokban 1900 orosz esik fogságba. Csapataink március 1. óta 40000 oroszot loznak el. Taurogennek megvert oroszok Skawelwilie irányába vonulnak vissza. — A francia-belga harctéren Pont-a-Moussontól nyugatra a franciák Regnievillénél valamint a Bois de Pretreben tamadnak, de a németek súlyos veszteségeik mellett visszaverik őket.

Április 1.

A Kárpátokban Laborcvölgyben, valamint a lupkovi nyereg és az uszoki hágó közt tovább folyik a harc. Orosz-Lengyelországban a Pülica menti Involodznál az oroszok támadásait súlyos veszteségeik mellett összeomlanak. Az oroszoknak Ravkán való átkelését a németek megghusitják. A németek Opokónál megverik az oroszokat. Március havában 56,000 oroszot fognak el a németek. — A francia-belga harctéren Pont-a-Moussontól nyugatra a Bois de Pretreben a harc tovább folyik. Luneville mellett előőrsi csatározások folynak. A Vozegekben csak tüzérségi harcok folynak.

Különfélék.

— Az országgyűlés összehívása.

Az országgyűlést április hónap közepére rövid hadi ülésszakra ismét összehívják. Az ülésszak alkalmasint április 14.-én nyílik meg és tárgyalását tíz napra tervezik. Több, a háboruval kapcsolatos gazdasági javaslaton kívül ekkor terjeszti elő és tárgyalatja a kormány a képviselői mandátumoknál a háboru tartamára való meghosszabbításáról szóló javaslatot és egy költségvetési fehatalmazást, mely 1915. júniusától az év végeig szól a képviselőház és a förendház hadbavonult tagjai az ülések tartamára szabadságot kapnak.

— Szinfonikus hangverseny. Léva város közönségének ismételtelen része lesz egy nagyszabású és művészi hangversenyben folyó hó 10.-én, szombatán, este 8 órakor. A hangverseny, melyet a városunkban állomásozó katonaságnak a közönség részéről már jól ismert és kedvelt zenekara nyújt, — mint már mult számunkban is jelestük — igen változatos és az érdeklődést

minden irányban lekötő műsört ad. A befolyó jövedelem a Léván Vöröskereszt-egylet javára fordították. Főhívjuk a közönség figyelmét e nemes célú estére, amely, mint értesülünk — a legnagyobb meglepetésekkel és művészi érdekességekkel fog kedveskedni.

— **A mezőgazdasági bizottság** folyó évi március hó 30.-án ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a vármegye főispánjához sürgősen felterjesztést intéz asziránt, hogy a bizottság által javaslatba hozott munkadíjaknak jóváhagyásáról intézkedni sziveskedjék; mert ellenkező esetben a munkaadók esetleg a munkások legnagyobb zsarolásának lesznek kitéve. A bizottság a helyi hírlapok és sok példányban kibocsátott körösvény útján arra figyelmezteti a gazdálkodókat, hogy addig is, amíg a napibérek jóváhagyása megérkezik, szorosan ragaszkodjanak a bizottság által megállapított méltányos bérekhez. A bizottság örömmel vette tudomásul, hogy megfelelő díjazás mellett a Léván állomásos 77. gyalogezred népfelkelőiből 40 értelmes munkás áll a gazdálkodók rendelkezésére. A gyermekek napközi otthonának létesítése céljából a bizottság *Birtha József* elnököt, *Fekete József*, *Ghimessy János* és *Héring János* tagokat küldötte ki azon megbízatással, hogy a Segítő-bizottság tagjaival egyetértőleg készítsék el a napközi otthonnak tervezését és azt további eljárás végett a legrövidebb idő alatt terjesszék be a mezőgazdasági bizottságba.

— **Népfelkelők bemutatási szemléje.** Mindazok a népfelkelők, akik 1873., 1874., 1875., 1876. és 1877. évben születtek, — felhivatnak, hogy április hó 9.-én reggel fél 8 órakor kezdődő népfelkelési szemlén, a városi színház nagytermében, a legszigorubb büntetés terhe alatt jelenjenek meg.

— **Vármegyénk hős katonái.** *Máté István* mérnök, a 11. honvédszázalagvezető tartalékos hadnagyja, *Pető Albert* aranyosmórtói vállalkozó veje, az ellenséggel szemben tanúsított kiváló magatartásáért megkapta a *Signum Laudis*. *Toth Béta*, postatakarékpénztári tisztviselő, tartalékos hadnagy, *Toth Miklós* vármegyei irodavezető fia, a déli harcokban vitéz magatartásával kitüntette magát. Két ellenséges ágyút sikerült a többi között zsákmányolni. Hősiességének elismerésül soron kívüli főhadnagynak lépett elő. *Némets Rezső*, aranyosmórtói nyomdász fia, a márc. hó 6.-án és 7.-én az oroszokkal vívott ütközetben olyan derekasan viselkedett, hogy a csatateren képlárrá léptették elő és néhány nap múlva elismerő dícséretben részesült.

— **Lelkigyakorlatok Léván.** A múlt hó 29-31-ig végezte lelkiyakorlatait a lévai női kongregáció, *Szinech Sándor* lezarista atya mondotta a szent beszédeket, melyek mely hatást gyakoroltak a hallgatók szívében és igazi lelki hasznot nyújtottak. A lelkiyakorlatokon Léva katolikus intelligens női közönsége szinte teljes számban vett részt.

— **Kitüntetés.** A király *Nemlaha Gyula* kassai kir. ítélőtáblai bírónak, ki egykor a lévai járásbíróság bírja volt, nyugalomba vonulása alkalmából sok évi buzgó szolgálatainak elismerésül a kuriai bírói címet adományozta.

— **A nagyháború irásában és képművészetében** az Athenoum irodai és nyomdai részvénnyársulat egy nagyarábú munkát ad ki, amely két részből áll; az egyiknek címe: *Északon és Délen*, — a másiké: *A Nyugati Harctér*. A két hatszoros és remek kötetből álló műnek füzetei egymással párhuzamosan, hetenkint egyszer jelennek meg. Egy-egy füzet ára 40 fillér. A két rész mindegyike 25 füzetre terjed s így együttvéve a kettő 20 koronába kerül. A korszakos irodalmi kiadványban, amelyet a monarchia hadseregének és a német hadseregnek elsőrendű írói szerkesztettek és írnak, — lesz 800 oldalon körülbelül 60 színes, mélynyomású nyomott műmelléklet, 1000 eredeti harctéri felvétel, váslat, festmény, arckép, térkép és madártávlati kép. Az első két füzet — egy az Északon és Délen s egy a Nyugati Harctér

címűből — megjelent már; ezekről elmondhatjuk, hogy a szakember minden hozzáértésével, az irásművészet minden erejével s a modern illusztráló technika minden tökéletességében készültek. — Vegyük meg ezt a minden tekintetben kiváló irodalmi becsű munkát, amelynek bővebb ismertetését lapunk mai számához mellékeljük s amely munka *Nyitrai és Társa R. T.* utján is megrendelhető. Olvassuk az szívesen és figyelemmel és őrizzük meg a késő unokák részére is, mert erre valóban méltó.

— **A tanítók és a termés biztosítása.** A vallás- és közoktatásügyi minisztertől rendelt jelent meg, amely a tanítóknak utmutatást ad a gazdálkodás módjára, a korai vetemények intenzívebb művelésére, a hasznosítható hulladék megóvására. A rendeletet a miniszter megküldte valamennyi egyházi főhatóságnak, valamennyi kir. tanfelügyelőnek és a tanfelügyelőségi kirendeltségek vezetőinek. A miniszter a tanfelügyelőknek küldött rendeletet azzal fejezte be, hogy elvárja a tanítói kartól, hogy hivatása magasztalan átérezve megbízásának nagy fontosságát, készségesen és a legnagyobb buzgalommal iparkodik eleget tenni felhívásának.

— **A városok a béna katonáért.** A miniszterelnök intézkedésére az egész ország minden nagyobb városában a jólékony egyesületek közreműködésével olyan műhelyt állítanak föl, ahol a béna katonák új foglalkozásukhoz megfelelően kiképeztetnek.

— **Újabb rendelet a gabonáról.** Buzát, rozsot, árpat, tengeri és burgonyát, valamint az ezekből előállított lisztet és rizskészletet vasuton, hajón vagy gépkocsin város vagy község területén kívül eső helyre csak szállítási igazolvány mellett szabad szállítani. A szállítási igazolványt kis- és nagyközségekből a főszógabíró, a rendezett tanácsú városokban a rendőrkapitány van jogosítva kiadni.

— **Virágvasárnaptól—husvétig** címen *Szabó S. Zsigmond*, a bajkai ref. gyülekezet költőpapja virágvasárnapi, nagy-pénteki és husvétii elmélkedéseket és imákat adott ki, amelyekben a keresztényi alázatosságon és ájtatosságon kívül, erős hazafias érzék, meleg szeretet nyilatkozik meg. Az elmélkedések nem keresnek hatásadászó eszközöket; egyszerű, magyaros nyelvezetével találon tudja közölni gondolatait, melyek színesek, poetikusak s ezért hamarosan is megragadják az olvasó lelkét s szinte kényszerítik, hogy szívét megnyissa a vallásos érzelem számára. Természetes, hogy ugy az elmélkedések, mint az imák a mai háborús állapotnak kifejezői s mert alig van család, amelynek legalább egy tagja ne küsdene a hazáért, bizonyára szívesen látott vendég lesz ez a könyv minden keresztény családban, akik keresik az Urat s készek annak keresztjét felvenni, mert nemcsak a nagyheti ünnepek alkalmából, de bármikor is nagy gyönyörűséget fognak szerezni ezek az igék az olvasónak. A könyv szép nyomása *Nyitrai és Társa r. t.* nyomdáját dícséri. Ára 1 korona 50 fillér. Kapható a szerzőnél *Bajkán* vagy *Nyitrai és Társa r. t.-nál Léván*.

— **Postacsomagok felvétele.** A postacsomagok felvételének a csütörtözi napokra elrendelt korlátozása április hó elsőjéttől úgy a fővárosban, mint a vidéken megszűnt. Ettől a naptól kezdve tehát postacsomagokat csütörtökön is éppen úgy fel lehet adni, mint más napokon.

— **Üdvözlét a távolból.** Az orosz földről küldik üdvözlőlevelet a barsi fiúk, kik a 9. számú gróf Nádasdy huszárezredben mint rettegett vörös ördögök szereznek maguknak hirvetet és a hazának dicsőséget. Ez érdekes tábori levelezőlap a következő: „Mi természetesen ellenséges földön állunk. De háború kitérőse óta szenvedünk az északi harctéren, de mi barsi fiúk bátran farkasszemet nézünk az ellenséggel... Ennek utána egészségesek vagyunk s szívünkben hideg vérrrel harcolunk hazánkért, királyunkért, atyáink és családunkért. Tábori postánkat is nagyon megdicsérik, mert pár nap elmúltával megfordul leveleink. Ami az ünnepeket illeti, ami Krisztus Urunknak

feltámadásáról sok küzdelemben is megfogunk emlékezni. Imádkozunk a magyar osztrák-német fegyverek győzelméért, hogy győzni fogunk. Csafádaink, nejeinknek, rokonnainknak búztesztégükkel töltsék a gróf Nádasdy 9-ik számú vörös ördögökben, mert még alulírottak éünk s a legnagyobb husvátí üdvözletünket küldjük az egész környékre. S mi szüntől hiszünk és szívünk reszket a sok örömtől, hogy most ebből a nagy viharból édes hazánk győzelme fog feltámadni. A táborban tovább maradunk üdvözlettel *Nagy Sándor*, *Tóth Sándor*, *Fürst András*, *Gál István*, *Varga Ferenc*, *Jenei József*, barsi fiúk.” Lapunk szívélyesen viszonzozza s derék magyar fiúk jó kívánatait, hogy mielőbb dicsőséggel és diadallal jöjjenek vissza a mi szűkebb barsi hazánkba.

— **A moziban** — a szokásos időben és helyársk mellett ma és holnap 3—8 előadás lesz, amelyeknek ünnepi műsora rendkívül érdekes és azért a legkellemesebb szórakoztatást biztosítja a közönségnek. A mai műsor: Mayer úr a moziban, Komikum. Az Arny herce. Színes kép. Dráma 4 felvonásban. A Mar; természetes felvétel, és M. xi tyuksemvágó. Kicsogató komikus darab. — A holnapi műsor: Két tűz között. Vigjáték. — Rocabote ifjúsága. Dráma 4 felvonásban. Róma és vidéke. Természetes felvétel. Möríc, az álarcos lövbajnok. Komikum.

Vidéki előfizetőinket kérjük, hogy póstahivataluknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek intézkedni, hogy a lap küldése fennakadást ne szenvedjen.

Árverési hirdetmény.

A néhai Winter Fűtőp hagyatékaéhoz tartozó egy teljes felszerelésű csaknem új bensin motoros cseplőgép garritóra melyből a motor ipolyagón a Winter-féle házban van elhelyezve és ott alulírott zargondnok közbenjöttével bármikor előzőleg megtekinthető, továbbá egy kazal árpa és egy kazal buza száma és tőrek 1. évi április hó 12. napján d. u. 3 órakor *Tezmagon* a Winter-féle pusztán, a többi összes gazdasági felszerelés, u. m. 14 drb. 10, 5 csikó, 3 pár okor, 1 úszó, 2 bika-borjú, 1 kos, 1 arató, 1 kaszáló, és több más gép, ekek, boronák ígászekerek, hajtó kocsik és két kazal szena pedig április hó 13. napján d. e. 9 órakor ipolyagón a homoki Winter-házaknál nyilvános bírói árverésen fognak eladatni az ingók becseretéke 2000,0—80000 korona.

Dr. Keviczky Dániel
zargondnok.

A pénzintézetek központja.

Ezen nagyfontosságú új intézményre vonatkozólag előkelő helyről a következő é. dékes felvilágosításokat kaptuk:

A pénzintézeti központ létesítésével 125 millió koronát bocsát a kormány a magyar pénzügyi és elsősorban a kisebb intézetek rendelkezésére, amelyből 100 millió az alapítókéban való részesedés formáját ölti fel, 25 millióból pedig a nehész helyzetbe jutott pénzintézetek sanálása céljából veszteségtartalék alakítottak.

Ez a tartalék a helyi érdekeltek ádózatosságával karöltve számos, az életképesség feltételeivel rendelkező olyan pénzintézet consolidálását fogja lehetővé tenni, amelynél ez a transzaktio az utolsó évek kedvezőtlen gazdasági esélyei tolytán fémvált értékesítésüknek leírását igényli. Nemcsak költségtérítés, de méltányosság szempontjából is indokolt, hogy az állam vegye bírszét az azokból a veszteségekből, amelyeket legalább részben az egész világ politikai és pénzügyi helyzetének megromlása idézett elő.

Az új intézet a maga nagy tőkeerejével nemcsak a jelenlegi helyzet nehézségeinek leküzdésében nyújt a magyar hitelszervezetnek eléggé meg nem becsülhető segítséget, hanem lerakja az eddigigéi erőteljesebb és biztosabb fejlődés állandó alapjait is. Maga az a tény, hogy a vidéki pénzintézetek igényeinek kielégítésére is 6 részvételükkel alakult és közreműködésükkel vezetett hatalmas nagy pénzintézet

Hivatalos közlemény.

1831—1915. szám.

Hirdetmény

és felhívás a földbirtokosokhoz.

A most folyó világháborút az fejezi be győzelmesen, aki fiainak kitarítása mellett azoknak bőséges élelmezéséről és az otthon levő lakosság ellátásáról mindvégig bir gondoskodni. — Fiaink a harctéren nagy kitartással és győzelemmel harcolnak, tehát az itthon levőknek kell csupán hasznias kötelességüket teljesíteni, vagyis az országnak elegendő élelmiseggel való ellátásáról gondoskodni.

A bolgár kertészek az idén nem jöttek vissza, tehát a konyhakerti veteményeket a lévai kisbirtokosoknak önmaguknak kell előállítani oly mennyiségben, hogy az egész város népe el legyen látva, — a termelők tehát nemcsak hasznias kötelességet teljesítenek, ha elegendő mennyiségű zöldséget, kerti veteményt és konyhakertészeti cikket bírnak a piacra szállítani, — de jó üzletet is csinálnak.

Ezért felhívom a helybeli kisbirtokosokat, hogy mindenki álljon munkába a lehető nagy mennyiségben termeljen mindennemű konyhakertészeti élelmiszereket. — Dolgozni nem szégyen, hanem dicseretes és hasznos cselekmény, — ma pedig hazánk serege és népe érdekében!

Léva, 1915. évi április hó 2.-án.

Bódogh Lajos,
polgármester.

Nyitván.

Eladó

3 vécás föld a Kereszthegek fölött jutányosan. Megkeresések NYITRÁINÉ .. Alsópalojta. (Hontmegye.) ..

MA moziba megyünk.

Az Apollo mozgósínház műsora érdekes.

Eladó földek.

Jancsó Péter örökösei szántóföldjei és rétjei valamint Kereszthegyi szőlők eladó. Bővebbet Léván Zöldkert-utca 11.

Képesített

kőművesmester

elvállal új- és átalakítási építéseket és beton-munkákat, teljes szakmesterrel legjutányosabb árakkal.

Fodor József

képesített kőművesmester

Család. (Nyitra megye.)

Versenyárgyalási hirdetmény.

A lévai ker. Munkásbiztosító Pénztár igazgatósága folyó évi március hó 17.-én tartott ülésében 18. szám alatt hozott határozata értelmében a pénztár részére **1915. évben** szükséges **írások és nyomtatványok** szállítására ennel nyilvános versenyárgyalást hirdet.

A szállítandó cikkeket az előre látható szükséglet feltüntetésével a pénztárnál őrzött s bármikor megtekinthető kimutatás sorolja fel.

Felhívtnak a pályázni kívánók, hogy a szállításra vonatkozó egységáras ajánlataikat **folyó évi április hó 17.ik napjának déli 12 órájáig** a lévai ker. Munkásbiztosító Pénztárnak alulírott igazgatójánál nyújtsák be.

Megjegyeztetik, hogy csak szabályszerűen kiállított, lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok foglalkoznak tárgyalás alá vétetni. — Postán feladott ajánlatoknál nem a feladás, hanem a beérkezés időpontja vétetik figyelembe. Elkésve érkezett, vagy teljesen fel nem szerelt ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlat borítékja a ker. munkásbiztosító pénztárnak címzendő és azon „Ajánlat a 639—1915. számú versenyárgyalási hirdetményben kiírt írások és nyomtatványok szállítására“ vonatkozó felirat is feltüntetendő.

Az ajánlat biztosítására 100 korona, azaz Egyszáz korona mint bánat pénz készpénzben teendő le a m. kir. postatakarékpénztárnál fennálló 5453. számú folyószámlánkon, a postai feladó vevény az ajánlathoz csatolandó.

Ezen összeg a szerződés megkötése esetére egyuttal biztosítékul is fog szolgálni.

A versenyárgyalás **folyó évi április hó 18.-án déli 10 órakor** fog megtartatni, mely tárgyaláson, illetve az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

A szállítandó cikkek mintái, a szállításra vonatkozó feltételek a jelen hirdetmény közzététele napjától az ajánlatok benyújtásának határidejéig a fenti hivatalos helyiségben az igazgatónál megtekinthetők.

Az ajánlatok felett a pénztár alulírott vezetősége fog határozni, fentartván magának azt a jogot, hogy az ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson.

Léva, 1915. március hó 24.-én.

Kreskó Nándor
elnök.

Peia Miklós
igazgató.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33.

Léván.

Telefon szám: 33.

Piaci téren, nagy kiterjedésű gépraktárom céljára épült házamban nagy választékú állandó gépkiallítás van berendezve.

Hazai gyártmányú gépek:

Ganz-féle motorok minden nagyságban, Hofherr és Schrantz gőzcséplő lészetek, eredeti Melichar-féle vetőgépek, Lächer-féle ekék és talajművelő eszközök, valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.

Világhírű RAFLD lészekcsutak.

Legjobb minőségű takarmánycsutak elkészítése és felállítása jutányos árakkal.